

Ġan Piet Frangjisk Agius de Soldanis

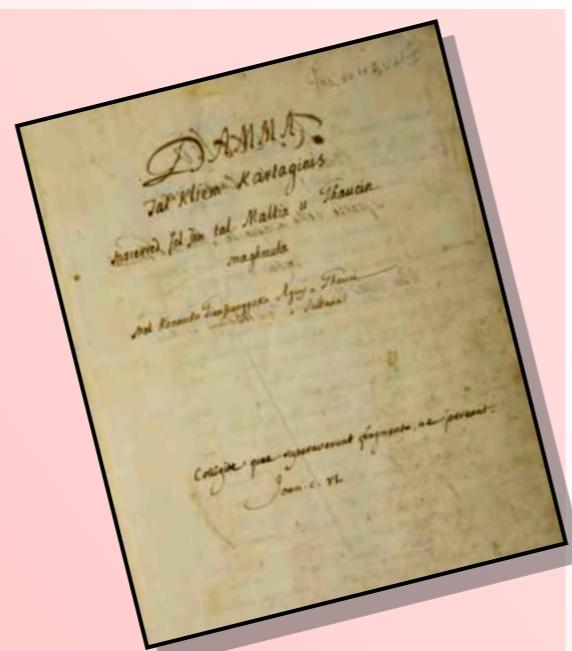
1712 - 1770

L-Esploratur tal-Ilsien Malti

Id-dizzjunarju, il-grammatika u l-ġabra tal-qwiel jagħmluh l-ewwel wieħed li esplora l-ilsien Malti u xandar il-ġmiel tiegħu.

Id-Dizzjunarju

- L-akbar biċċa xogħol tiegħu fuq l-ilsien Malti. Fih erba' volumi.

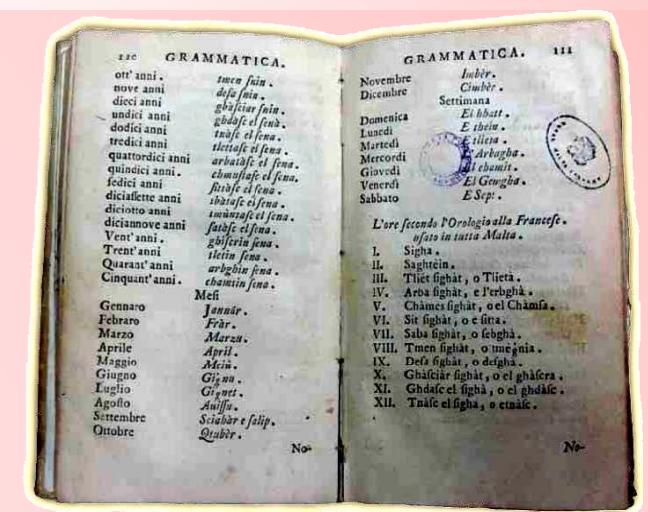
- L-ewwel volum semmiegħ *Damma tal-Kliem Kartaginiż Imxerred fil-Fomm tal-Maltin u Għawdexin* (madwar l-1766).

- Hu mera tal-Malti mitkellem fis-seklu 18.
- Fih īnfra tagħrif kulturali u folkloristiku.

Il-Grammatika

- Fl-1750 stampa l-grammatika *Della Lingua Punica f'Ruma*.

- Kitibha bit-Taljan, ilsien magħruf mill-kavallieri u l-ftit Maltin li kienu jafu jaqraw.
- Fiha jagħti xi espressjonijiet li kienu jintużaw kuljum mill-Maltin.
- Madwar l-1766 lesta grammatika oħra ikbar: *Nuova Scuola dell'Antica Lingua Punica*.

**“Dak il-ftit li naf, nista’
ngħid li nafu mill-kotba
li għandi.”**

Il Gozo Antico-Moderno, 1746

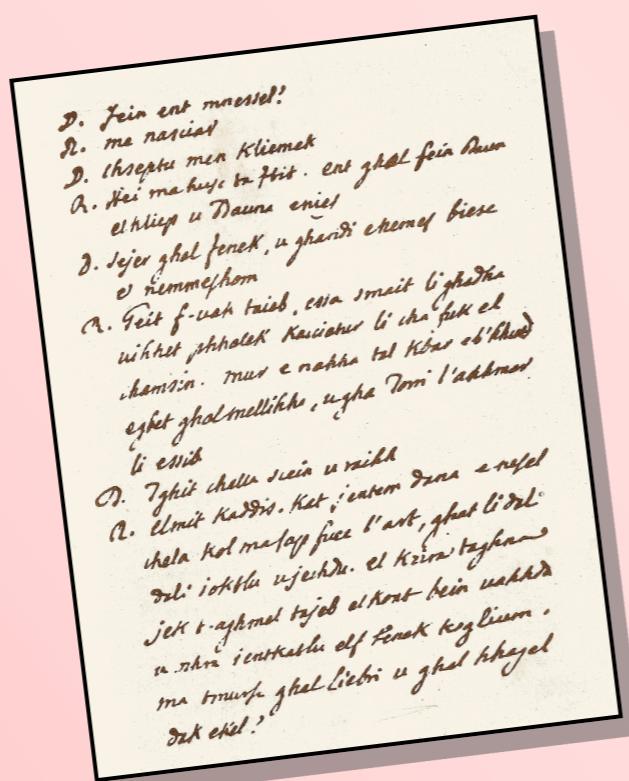

Id-Djalogi

- Fit-tieni grammatika tiegħu, inkluda tmien djalogi u xi talb bil-Malti.

- Dawn jixhdu l-lingwa u l-istil ta' ħajja li kienu jgħixu missirijietna.

- Id-djalogi huma fuq il-kaċċa, l-aħbarijiet, il-qoton, iż-żjarat tan-nisa fi djar xulxin, iż-żwieġ u l-mewt.

Il-Qwiel

- Kien l-ewwel studjuż li ġaseb biex jiġbor dawn is-sentenzi qosra mimlijin għerf li missirijietna sawru mal-milja tas-snin u li baqqħu jintirtu bil-fomm.

- Ġabar 387 qawl fil-manuskritt *Apoftegmi e Proverbi Maltesi*.

**Nisa Maltin Jagħmlu Żjara -
Pittura ta' Antoine de Favray**

Fl-1751 il-Franċiż Antoine de Favray pitter il-kwadru **Nisa Maltin Jagħmlu Żjara**. Din il-pittura tpittret fiż-żmien li de Soldanis kiteb id-djalogi u turi żjara bejn nisa tal-klassi l-għolja. Kulma jidher fil-pittura jaqbel ma' dak li naqraw fid-djalogu **Kumplimenti Bejn in-Nisa Puliti Meta Jagħmlu Żjara**.